

РАДА

газет. політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік четвертий.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.

Телефон редакції 1458.

Телефон друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1909.

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
6. 5.70	3.20	1.75	1.25

Пеня 1 на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб. на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або поперекрб. на протязі перш. шести місяців.

За границю: на рік 11 карб., на п'ять років 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати своє привіще і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більш статі, до друку негодящі, переходяться в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коптом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попередю тексту або а, його місце платиться: за перший раз 40 коп. за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Од контори редакції газети „Рада“.

Тим роковим передплатникам газети „Рада“, що прислали вже 8 карбованців, додаток „Історія України Русі“—М. Аркаса—буде розіслано в початку феврала цього року.

Тих передплатників, що одержать газету на залізничній станції і мають одержати додаток „Історія України Русі“ М. Аркаса, прохасмо подати назви тих почтових станцій, нуди треба вислати для них додаток. 0 630-6

ТЕАТР 6. Т-ва ГРАМОТНОСТИ.

Діренція М. Садовського.

Сьогодні, 29-го янв., при ул. М. Заньковецької, (для Д. Д. передплатників газ. „РАДА“ вист. „Степовий гість“, вист. „Істор. др. на 4 д. В. Грінченка. Поч. вист. о 8 год. буде: „Степовий гість“, вест. Ціна звичайна, для передп. газ. „РАДА“—загально доступні. Анонс: У п'ятницю, 30-го, вист. 6 1) „Запорожець за Дунаєм“ 2) „По ревізії“

Капельмейстер Густав Елінек. м.—364 Відповідальний режисер М. Садовський.

Театр „СОЛОВЦОВЪ“

Сьогодні на користь бідних Студ. Ки- „Трильби“, на 4 д. Гр. Ге. Бер. ул.: т-х ільськ. Комерц. Інституту в 2-й раз—, Любав., Морск., Невск., Токар., Чарус.; д. д. Волков., Дагмар., Двія., Степ. Поч. о 8 г. в. Ціна місц. бенефісії. Билети продаються. У п'ят., 30 го, бенефісія А. А. Паскалової: понова. др. поема Г. Жуванського „Зрость і Поньжа“, в 6-ти карт. Суб., 31-го на кор. бідних учених Нічох Гим. М. І. Лезандовської—в 5-й раз—, „Madame Sans Gêne“, на 4 д. Нед., 1-го февр., вистави не буде. Понед., 2 го, дві вист. Вранці бенефіс голови контролора театру С. І. Добровольського: вист. 6. по загально-доступ. ціні. в 23-й раз п'єса Леоніда Андрєєва „Дні нашей жизни“, на 4 д. Репертуар масляної буде оголошено в суботу, 31-го януаря, вечером.

Городський театр.

С. В. КРИКІНА.

Сьогодні, 29 го янв., 2-й і остан. „Африканка“. Бер. ул.: д-ня Вазильска. Пер- ній сьект. по значно зменшен. ціні. трюсовка, Лейна; д. д. Лазарев, Соколовський, Тихонов, Цесевич, Втузовський, Лещевський, Дюсенок, Ковалевський. Поч. о 7 1/2 г. вест. Заграв, 30-го прощальний бенефіс Ш. В. Вочарова: 1) „Юланта“ 2) „Севилянський Цирюльник“. 31-го, в бенефіс Ф. Г. Оршівєвча вист. 6 в 1-й раз в Київі з нова. вост. „ВАЛЬКІРИЯ“, (Первий день „Больша Набелугов“) м.р. В. Вагнера. Билети всі продали.

Репертуар масляного тижня

з 2-го по 9-е феврала.

Понед., 2-го, ранком по заг.-дост. ціні. „Сказка о царі салтані“, вест. по звич. ціні. прощальн. бенефіс Н. А. Ардабашеві—„Царь ПЛОГНИК“. 3-го, ранком по заг.-дост. ціні.—„СВІГУРОЧКА“, вест. в бенефіс оркестра в 2-й раз—„ВАЛЬКІРИЯ“. Ціна бенефісії. 4-го: вранці по заг.-дост. ціні.—„ЧРЕВІЧНИ“, вест. по звич. ціні. 35-літній ювілей діяльн. на сцені і бенефіс пом. режисера Д. М. Грінберга: „САНДРИЛОНА“. 5-го вранці по заг.-дост. ціні.—„ЕВГЕНІЙ ОВГІНІ“, вест. по звич. ціні. в бенефіс хора—„САЗКИ ГОФМАНА“. 6-го: вранці по заг.-дост. ціні.—„ФАУСТ“ (з Вальс. вичю), вест. в бенефіс Г. А. Боссе, в 3-й раз—„ВАЛЬКІРИЯ“. Ціна бенефісії. 7-го: вранці по заг.-дост. ціні.—„ПІКОВАЯ ДАМА“, вест. по звич. ц. бенефіс капельмейстера О. Палідіана—„БОРИСЬ ГОДУНОВ“. 8-го дві прощальн. вист.: вран. по звич. ц.—„САЗКИ ГОФМАНА“, вест. бенефіс режисера Н. Н. Богданова: в 4-й раз—„ВАЛЬКІРИЯ“. Ціна бенефісії. Билети на всі вистави продаються. При купівлі билетів просят звертати увагу на часо імена і назву опери.

Товариство „ПРСВІТА“ в Київі.

Сьогодні, 29 януаря, драматичною сек- дією т-ва „Просвіта“ під режисурою артиста Г. І. Матковського вист. драма на 4 д., буде: 1) Герман Зудерман. „Огні Іванової Ночі“ пер. Н. Грінченко 2) Антія „Ювілей“ жарт на 1 д., пер. В. Дубровського. Бер. ул.: д-ки Бор- солівська, Валерик, Голутвина, Дніпрова, Штаге; д. д. Барвильський, Іванівський, Ніколасев, Плотий, Свірговський, Чорнушенко. Початок у 8 год. увечері. Ціна билетам од 1 р. 50 к. до 30 к.; продаються в касі театра од 10—2 г. дня і з 5 г. веч. 00 638-5

Д-р ЧЕРНЯК В. Житомир, 16. Прийм 9—12 та 5—8 жинки 1—2. Праці (сід), вен., мочепол. (спед. гола, звужень), пол. рост. Усі спед. методи гоін. Є ліжка в окр. помешк. 150 322-70

З дозволу врачебного віддлу. КАНБІЕТ ФРАНЦ. МАССАЖУ обличчя і лікарськ. гімнастики під доглядом лікаря. Парові ванни, електротокмет, вищипання прищ., зморш., чорних крапок, веснушк., віспи і инш. вад. на ОБЛИЧЧІ. Пошищення кольору обличчя, лікарський і запаруючий по найновіш. методі проф. Агстапльова. Доживові залікорина поверт. колір одного волоса без фарби Ірвинська 5, кв. 15. Прийм. від. 10—1 і 4—6 міс. 608-10

Куди же кихь,—то клихь.

Вже третій рік пішов, як правительство взяло в свої руки справу „землеустроїства“, маючи на думці розв'язати земельне питання в Росії, дати лад цьому трудному ділові і заспокоїти селян-хліборобів. Більш як два роки вже минуло по тому, як видано закон 9 ноября, більш двох років вже як земельні комісії пильно роблять своє діло, третій рік затого вже мине, як безземельний люд величезною лавою суне на переселення; вже й третя Дума встала прийняти і ухвалити найголовніші перші три пункти земельного законопроекта 9 ноября, вже й правительств, дивлячись на цю всю роботу, втішається нею і тими результатами, що з неї виходять, а проте неможна сказати, щоб справа з землею посуналася значно наперед і оправдала як слід надії і труд, що було положено на неї. Од часу до часу вона

все випливає наверх і сляк чи так, а дає про себе знати. Надто цікаво те, що до недавнього ще часу з нею, як і запевняла респітільна преса, возилися й носилися „революційні“ тільки партії, щоб, мовляли, турбувати та мутити селян. Але „революціонери“ тепер вже давно замовкли, притихли і ледве дишуть. Натомість на кону життя гарцюють вже чимало часу без вини самі тільки „істинно-руські“ люди і ті, що стоять близько до їх. І от тепер ці „істинно-руські“, яких правительств вважає за міну підпору для себе і за основу доброго ладу й спокою в державі, перехопивши в тих, кого і правительств, і вони сами вважають за „революціонерів“, значну частину їхньої програми що до земельного питання, тільки перекутвши та перелицюванши її по своєму,—ці сами люди, кажемо, допомагаються того ж самого, про що впоминалися і „революціонери“. Варто тільки перечитати резолюції останнього з'їзда „союза русскаго народа“, що оце недавнечко відбувся у Почаєві, щоб зрозуміти і втямити багато де чо. Ці резолюції показують: як може сподіватися правительств на живна з того засіву, який воно так плекало, чи досягатиме мети всі його „аграрній м'ропріятія“, чи задовольняють вони нужду крестян-хліборобів на землю, нарешті вони показують, яким духом—лише „союз русскаго народа“, до чо він іде і чи можна на його покладається, як на поміч і міну підпору в боротьбі з „революцією“. Правда, що придивляючись до тієї безлічі постанов, які складено і при-

Відгуки парламентського ЖИТТЯ.

Запитання про Азефа.

В комісії що до запитаннів відбулось многолюдне засідання. Гр. Бобринський, призначений комісією докладчиком у справі запитання соціально-демократів, пропонував одкнути запитання, бо в основу його, на думку докладчика, лягли документи, взяті з певних джерел. Взагалі, вся ця історія нагадує байку в 1001 році,—сказав Бобринський наприкінці.

Шубинський радив вияснити розуміння провокації. Можна, сказав він, організувати замах не для того, щоб виконати його, а для того, щоб простежити за злочинцями. У противнім разі це вже буде не провокація, а участь у злочинстві.

Покровський й зазначив, що так розмежувати дві форми провокації—неможливо, бо здебільшого віяк не розбереш, де кінчається одна й починається друга. Постановлено не вияснювати поняття „провокація“. Крупенський пропонує одкнути запитання обох фракцій: с.-д. і к.-д. Львов. Значіння запитання величезне. Азеф не є винятком, а наслідком цілої системи, що привела до Зубатовщини й Гапоовщини. Можливо, що партія с.-р. не заслуговує довіря, але опублікуванням документів у справі Азефа вона пішла б на самогубство. Комсінсін каже, що в даннім випадку можна звернутись до статі, яка дає право звернутись до самого царя, коли поясненнями міністра задовольнятися не можна. Ляхицький зазначає, що він

Цініки.

Серед нудних, як ридинове масло, й безплідних, як солончакові степи, думських дебатів коли-не коли попадаються цікаві моменти. Але міфична Мойра тяжить над третьою Думою: величезна більшість тих цікавих моментів має інтерес досить специфічний—власне, інтерес скандалу. Один з таких моментів звертає на

себе увагу й в останнім засіданні Думи (26 януаря). Коли обміркувалось питання про заведення акцизу на гілля й папір до цигарок, правий селянин Гулькін виголосив безпримірну по своїй цінності фразу: „Коли селяне дійсно такі бідні, як запевняють ліві,—заявив Гулькін,—то хай зовсім кидать курити, тоді й акцизу їм не доведеться платити“. Цю фразу, як того й можна було сподіватись, покрито гучними оплесками правих. Великими розумовими здібностями природа не обдарувала Гулькіна. Але ту елементарну істину вони муться розуміти, що коли проти збільшення податків протесувати єдише зменшення потреб—то можна дійти й до пещерного періоду. Справді, міркуючи так, як Гулькін міркує, треба відповідати на оподаткування карасина—переходом до скалок, на оподаткування заліза—переходом до кам'яного знаряддя, на оподаткування сірників—переходом до кремня й кресала, на оподаткування продуктів текстильної промисловости—переходом до звирячих шкур і т. д. Невже Гулькін цього не розуміють? Розуміють добре, а проте виголосують свої благодушість. Очевидно, людомість розсерудування, яка охопила переможців з дворянсько-поміщицького табору, захоплює й близьких до них пошаків селян. І як це завжде буває, Смердяковий йдуть даліше Кабармазових. Все можна!—кажуть собі Гулькіни—й регочуться над народнім горем, над народньою нуждою. Цініки—Смердякови. Г.

ПО РОСІІ.

— Діло бр. Фредерікса. Суд над бар. Фредеріком сквчився. Фредерікса як відомо, обвинувачували в тому, що він не робив ніяких заходів, щоб оборонити інтереси казни, надуживав власті і навмисне, за гроші нічого не робив, щоб припинити діяльність відомого Лідваля. За це він одержав від Лідваля раз 5.000 карб., а вдруге—25 тисяч франків. Справу про розб'їрали двого, і суд винис присуд, в якому визнає Фредерікса винуватим по 411 і 372 ст. карних законів, себ-то в невідбайовости та надужитті власті і постановляє вважати його кінувим в посади по суду, без права знов вступити на державну службу і громадську на протязі 3-х літ з дня цього присуда. Крім того бар. Фредерікса оштрафовано на 10.000 карб. з заміною, на випадок неспроможности, роком тюрми. По обвинуваченню в хабарничтві бар. Фредерікса виправдано. Коли б в цьому було обвинувачено—він мусів би, по 373 ст. карних законів, попати в арештантські роти. (Слово). — Азеф і Лопухин. Газети „Ръчь“ телеграфували з Парижа, що Азеф серед членів партії соц. революц. ширив всілякі вісті про Лопухина та Рачковського. Можливо, що це і заставило Лопухина викрити провокаційну діяльність Азефа і прохати в уряд захасти. Суд над Азефом відгавав Крапоткін, якому здавалося, що він добре знає Азефа і що той не може бути провокатором.

це хтось звернув увагу на добродія, який сидів у кутку і записував промови. Хтось крикнув „провокатор“ і присутні кинулися до того добродія, щоб він віддав те, що писав. Той відмовився. Тоді Азеф кинувся на невідомого й вдер в нього записку книжечку. Обличчя його палало гнівом, він перший підняв руку на швагера. Сотні кулаків поспалили на того і він ледве живий був випханий на вулицю. Нікому і на думку не спало в той час, що він сам служив у тих, кого з таким гнівом проклинали.

(К. В.).

— Ще землетрус. З Тифліса телеграфують „Н. Р.“, що там недавно чулося хвилювання землі, яке тривало 10 секунд. Перед хвилюванням чуно було великий гуркіт. Було два підземних здвиги землі, притому другий значно сильніший від першого. В домах хиталися меблі, звонили начиння. Жителі з переляку вибігли на вулицю і не відважувалися входити в дома. Через шість годин почувся знову сильний підземний здвиг.

— Лихо з Пінкертоном. По відомостям, які подає офіційна „Квінзівська Лібті-пай“, видно, що за час з 7 по 21-е януаря сього року ріжкими видавництвами випущено таке число пінкертонівської літератури: „Похожденія Шерлока Холмса“—50,000 прим.; „Нікль Картер“, американскій Шерлок Холмс“—61,000 пр.; „Інтересня приключенія ізвѣстѣйшихъ полицейскихъ агентовъ“ (Союзъ дочерей сатани)—48,000 пр.; „Нать Пинкертоновъ, король шашиковъ“—46,000 пр.; „Нать Конеръ“—12,000 пр. А всего за дві неділі 217 тисяч примірників. Треба додати, що ці „приключенія“, чим далі стають менш цікавими і в багатьох випадках повторюються. Кількість примірників, випущених окремими видавництвами, зменшилася, але за те побільшилася кількість видавництв. Ті самі видавництва випускають тепер серію нових оповіданнів з „приключеннями“ в по вітри, присланих деякими „науковими“ винахідниками. Звуться ці „приключенія“: „Капітанъ Марсъ и управитель имѣя аэростата“. За цих дві неділі випущено їх в продаж 86 тисяч примірників.

— Протоіерей Кречетович. Саратівскій союзник, протоіерей Кречетович, що вдавляв своїми виступами проти Л. М. Толстого, знов виявив себе. Офіцери саратівських військових частин подали головкомандуючому д. Сандельському жалобу, в якій просять захистити їх від образ з боку священника Митрофанівської церкви д. Кречетовича, які він дозволяє собі чинити підчас служб божої не тільки салдатам, а й офіцерам, які ходять до церкви Митрофанія в Царскій дні.

(С. В.).

— Протест засланців проти експропріації в Туруханщині. В сибірську думську групу, прислана від гуртка політичних засланців Туруханщини резолю-

ція, складена на останніх загальних зборах політичних засланців, такого змісту: „Колонія засланців Туруханщини, як гурт людей, ріжних по своїм політичним переконанням, не погоджуючись принципіально в погляді на експропріацію, енергійно протестує проти подій, що останніми часами сталися в країні, а саме: пограбування крамниці в с. Мирселісі, на силіства над селянами в ріжних селах—і взагалі проти ріжних убивств. Беручи на увагу, що запомога, яка б вона не була мала, і відсутність політичної боротьби навіть самим ширим прихильникам експропріації не дають виправданування таким вчинкам, які завляемо, що всі ці події—діло гуртків людей, за діяльність яких ми, політичні засланці, не відповідаємо і можемо тільки енергійно протестувати“. Підписалося 73 засланці. („Р.“).

— Проти п'яцтва. Гурток росіян, що живуть в балаханово-сабунчинській районі г. Ваку, звернувся до і. д. градоначальника з проханням зменшити число п'яцків, а як можна, то й зовсім закрити їх, бо вони роблять шкоду промисловим робочим. Після тяжкої денної роботи,—кажуть вони,—іх чоловіки, батьки й брани мамоволі йдуть з товаришами в ці п'яцки випити по чарці і побалакати; часто це кінчається п'яцтвом і пропивається більша частина плати, а дома голодна жінка й діти. Надто велике лихо, це бакалійні крамниці в продаж горілки. Тут горілку дають у борг, а щоб сховатися з незаконним продажем, записують в книгу який небудь крам.

(„Каспій“).

У ФІНЛЯНДІ.

— Національне свято. 5 февралія н. ст. день народження національного поета Фінляндії Зунеберга. З самого ранку збираться сила народу зі всього Гельсінгфорса до пам'ятника поетові, гарно вбраного та розмалюваного прапорами та квітками. В 12 годині дня прибув фінскій студентскій хор Чулно голосні гуки „Suomen laulu“. Після цього грають „Сьерборскій марш“. В першій годині дня на зміну студентському хорові приходить академічний і співає ті самі пісні тільки шведською мовою. Народу сила, порядок зрякоковий, хоча поліція а-ні духу не має. Увечері впорядковано величезну процесію з факелами; в ній беруть участь всілякі організації. Город ілюмінований. Крім громадських будинків на вікні кожної крамниці виставлено погруддя поета, вбране квітками. В вікнах навіть самих бідних маленьких квартир горять свічки. Шанують також поета в фінскій та шведскій театрах, в шведскій літературній товаристві та в наших просвітній інституціях.

(Пр. Жазни).

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

◆ Судова справа проти київск. товариства грамотности. Слідователь Новоселецький саме тепер робить слідство в справі київск. товариства грамотности, котре було закрито адміністрацією. Респочато слідство це на підставі обвинуваченнів з боку губерньського в справах товариства та спілок присутствія, котре, як відомо, закрито з-во грамотности за протиурядову діяльність.

◆ Лубенська справа. 27 января почали допитувати свідків, викликаних оборонцями.

◆ Редактора газети „Кіевская Мысль“ гамчасовий комітет в справах друку ягне до суду по 1001 ст. удлож. о наказ, за порнографічний малюнок.

◆ Права реалістів. Департамент міністерства освіти повідомив опечеченія київської шкільної округи, що реалісти, скінчивши 6 класів, мусять не тільки дати пробний урок, щоб одержати права учителя початкової школи, але ще й витримати відповідний іспит.

◆ Тиф у Києві. 28 января в олександрійській лікарні було слабих на тиф 360 чолов.; прийнято 10 нових слабих; вичуляло і виписалося з лікарні 30 чолов.; в еврейській лікарні було 48 слабих; за день прийнято 1 слабого; в кирилівській лікарні 27 января було 98 слабих; прийнято за день 8 слабих; вичуляло 5 чолов.— На боротьбу з тифозною пошесто зібрано серед громадянства 3398 р. 50 коп.

◆ Приїзд командуючого військом. 28 января вернувся в Київ командуючий військом, генерал Іванов.

◆ В міській думі. На засіданні міської думи 27 января розглядали прохання ради професорів вищих жіночих медичних курсів про те, щоб на Троїцькому плацу було одведено 700 кв. саж. під будинок для курсів. Главні Соколов, Петровскій, Нікіфоров, Добришин пропонували одмовити раді вищих жіночих курсів через те, що земля на Троїцькому плацу дуже дорога і потрібна для базара. Голубятников, Штерфельт і др., навпаки, пропонували дати землю; вони підкресливали те, що обов'язок города підтримувати всякий культурно-просвітній заход з боку громадянства. Дума врешті, більшістю 36 проти 9 постановила дати 700 кв. саж. під будинок вищих жіночих курсів.

◆ Озброєний грабін. 28 января о 1 годині вночі, коли помішник касира на вокзалі Київ І, д. Шпаковский був в касі московско-кивво-вороніжскій залізниці, вкохач туди якийсь чолов'яз з револьвером і став вимагати грошей. Шпаковский похастидило віткити і підняти гвалт.

◆ Нещастя на залізниці. 28 января о 2 год. в день в управлінні південно-західної залізниці одержали звістку,

що біля Бородяньського вакзала зіткнувся з рейків поїзд; кілька чолов'яз загинуло.

◆ З Київщини. Смерть студента. 24-го января серед дня в г. Бердичеві, на Білопольській вул., на очах у людей впад один молодий студент і йому страшенно полилася горлом кров. Нещасного зараз одвезли в еврейську лікарню, але він того ж таки дня і скончився. Він сам приїхав з Житомира у гості до свого товарища студента. Він син учителя житомирської еврейської школи Капенельсона.

◆ Отруївся. 23 января в г. Липовці отруївся секретарь поліції. Він залишив після себе багато листів, в яких з'ясував причини свого самогубства.

(Од власн. кор.).

◆ Крадіжки. В с. Вілках, липовецького пов., вкрадено в одного чолов'язка коні. Через підовірника селяне пімали двоє чолов'яз і так набили, що вони ледве одужали.

В сусідньому селі Юрківцях вкрадено у селян четверо коней. Підовірники тут одного селянина в бандурили і він десь заховався, боїчись самосулу.

◆ Після пожежи на цукроварні в Цибульові, липовецького пов., як нас повідомляють, провадиться енергійне слідство, бо підовірників підпал.

◆ Підпал. В середині сього января місяця в с. Фронтівці, липовецького пов., згорів з підпалу вітряк. Раніш у Фронтівці мав млини д. Капитаня і жилися йому добре без конкурентів багато років. Аж сього року з'явився якийсь селянин, вибудовав собі вітряка і почав молоти на кошічку з пуда дешевше, ніж Капитаня. Тому це не подобалося і ось він і підпалив вітряка—конкурента. Його назвали по рукавицях, які він забув на місці пожежи. Тепер його позивають.

(Од власн. кор.).

◆ З Волині. Український нигарь В. Совинський в г. Житомері подав прохання до п. губернатора, щоб йому дозволено було впорядити на городських базарах кілька киосків задля продажу корисних книжок для народа. Але пройшло вже чимало часу, а відповіди все нема. (Од вл. кор.).

◆ Крадіжка в суді. Цими днями в житомирському окружному суді в одній кімнаті робити кружку задля збирання жертв на ісправительні приюти і всі гроші з неї забрало. Забрало це з однієї шафи залізану скриньочку, де було 50 карб. грошей позичково-одатної каси діновників окружного суду. В тій кімнаті всі шафи було подциняно,—певно підібраними ключами.

Злодій ще заліз і в камери судової слідчих і-го та 3-го участків. По цих камерах було пороскидаво деякі судові докази, срібний годинник та 4 георгієвскі хрести (між иншим підроблені); іх не зачеплено,—певно, злодій шмав все гроші.

Гадають, що це злодій попоралися

24 января увечері, коли судилися янраз злодіи Мабуть котрийсь з їх, а то й два, сховалися десь в суді, а потім і попоралися. На дворі сторож знайшов пару чийсь гальоп, які можливо, що загубили, викаючи, злодіи. (Вол.).

◆ Підкоп в тюрмі. „Ю.-З. Вол.“ повідомляє, що 13 сего января в дубенській тюрмі вкрито підкоп під камеру № 9, де сиділи засудженні на смерть Федір Гуськов та Василь Нижегородов.

◆ Голова „союза“ під судом. В г. Дубні один еврей Інікштейн торік почав торгувати вином, маючи всі потрібні документи на імя д. Зубинського. Зубинський виклопотав для себе дозвіл на право торгувати вином, а вже за якусь там „мзду“ перепродав його приятелю Інікштейну. Цікаво тут, що сам Зубинський—голова місцевого виділу „союза русскаго народа“, і, певна річ, йде проти „жидів“. Тепер його позивають і швидко судитимуть. Почайські ченці як прочули про таку зраду голови „союза“, то дуже засмували. „Волнь“ повідомляє, що сам смиренний о. Віталій в недалекому часі збирається одвідати Дубно, щоб „низложити“ голову місцевого виділу.

◆ З Чернігівщини. Піймав злодія. Вночі проти 18 января у ніжинського козака Данила Кривда вкрадено було теляцю трілітку. 20 января злодій зарівав і привіз на городську ріжницю за-для штампування, щоб потім продати м'ясо. Але тут тушу з неї на ріжниці пізнав городовий А. Киричок і задержав злодія. Тепер злодія позивають, а ретельному городовому п. ніжинскій поліцеймейстер видав нагороди 3 карб. (С. Сл.).

◆ З Полтавщини. До 200-ліття полтавського 600 професіональна гімназія Неупокоевої в Полтаві виготовує силу румників, серветок, зававісок то що з полтавським гербом, в портретах Петра Великого, пам'ятниками і т. ін., щоб скрізь розповсюджувати серед народа. Через те, що виробляється всього сила, е думка продавати все поціною.

(П. Г.).

◆ Переселенський рух на Полтавщині, що на зиму був затих, а от з наближенням весни уже починає потроху збільшуватися. Земські начальники та повітові землеустроительні комісії завалені проханнями, щоб вдало було ті чи інші справи, ходячецькі свідоцтва на льотний проїзд і ін. Сього року сподіваються ще більшої хвилі переселення, ніж то було торік. Ранньою весною одходять аж кілька тисяч семей, що замовили собі землі ще торік. Тепер саме вони тут споруджують.

(П. Г.).

◆ Зменшення охрани. В Лубнях та лубенському повіті поліцейську охрану з членців та инших азійців значно зменшено. Зосталося тепер кілька чолов'яз, що потрібні для охрани пошти, коли її ввозять з поштової контори на станцію. (Од власн. кор.).

Першій українській просвітньо-економічній конгресу у Львові.

(Од власною кореспондента).

Першій українській просвітньо-економічній конгрес, скликаний до Львова на дві 19 і 20 января с. р. головному виділом галицької „Просвіти“ для відсвяткування сорокліття існування і діяльності товариства, вробився поважною маніфестацією української національної свідомости і сили.

Вже задалегідь можна було знати, що конгрес відбудеться гарно. Коли тиждень перед конгресом почато продавати білети на святочну виставу в львівському городському театрі, сама місцева публіка так накинудлася на білети, що треба було аж припинити продаж, щоб яке число білетів осталося для замісцевої публіки. Так само численно почали зголюшуватися учасники конгресу; в дні конгресу було їх над 800. День перед конгресом замісцева публіка почала численно приїждати до Львова; надіхали також делегати з російської України.

Конгрес почався 19 января в 10 год. рано загальним засіданням в залі еврейського товариства „Яд Харузім“ (московська управа львівського „Народного Дому“ не хотіла дати залу). Велика зала наповнилася бітком. Для історика розвитку української суспільности в Галичині цікаво було помічати, як духовенство, яке ще не так дуже давно мало серед української інтелігенції велику перевагу, тепер просто губилося серед світської інтелігенції, а також, як в публічному життю бере до-раз більшу участь жіноцтво. На збори явився також чиновник поліції,—характерна ілюстрація того, як польські власті навіть такі політичні збори вважають чимсь настільки „неблагодіючим“, що посилають на них „око власті“, якого ніколи нема на аналогічних польських зборах.

Збори одкрив член головного виділу „Просвіти“ д-р Евген Озаркевич. Вказавши на задачі і значіння конгресу, оратор почав вітати делегатів в російській Україні і в Буковині. Це привітання викликало великий ентузіазм; кожний вітаний вставав, а ошескам не було кінця. Опісля бесідник прочитав список присутніх і несприутних українських діячів, яких комітет конгресу запропонував вибрати почесною презвілю конгресу. Ось цей список (див. ч. 18 „ади“). Сей список привітано також голо-

ними ошесками.

Присутні члени почесної презвіліі заявили свої міцця. Дальший провід зборів обняв Юліан Романчук і дав слово для відчитання привітлія делегатам з російської України. Воі привітлія публіка вітала з ентузіазмом.

Тепер прийшла черга на реферат д-ра Евгена Олесницького: „Історичний огляд сороклітньої діяльності „Просвіти“ і її шляхи на будуче“. Референт, розглянувши критично до-теперішню діяльність „Просвіти“ та вказавши на те, як повинна бути організована та діяльність в будучности, закінчив свій реферат такими виводами:

- 1) Просвітня організація українського народу в Галичині повинна й на далі опиратися на організацію товариства „Просвіта“—його центральним виділі з секціями, філіями і читальнями.
- 2) Та організація повинна перенестися й розвиватися поруч з організацією економічною; бік просвітній і економічний її признаються однаково важними і не треба розвивати одного з шкодою для другого.
- 3) Першою й головною умою успішности тої організації признається повне адемократизовання цілої української суспільности, зближення інтелігентських верств до народу, арозуміння й відчуття його потреб та інтересів і дальший інтензивний розвиток сеї суспільности під окликом: Вперед з народом!
- 4) Дальшим вислідом сього домагання е обовязок кожної одиниці бути самому членом „Просвіти“ і приєднувати їй як найбільше членів.
- 5) Видання товариства повинні нести між народ правдиву європейську освіту, подавати йому в популярній формі справжню науку, а також такі бетристячнї твори, що підносять духа народу і розширяють його світогляд, при чому особливу увагу треба звертати на нашу минувшість.
- 6) Для ширення просвіти і агуртування всіх українських елементів по городах треба кочче заложити українскій народній університет переможного типу і притягнути до участі в його викладах наші найгарніші наукові сили.
- 7) Філії „Просвіти“ повинні стати осередком для цілого українського загалу на даній території, вони повинні на постійних щотіжневих засіданнях обговорювати всі місцеві просвітньо-економічні справи і потреби, вшукувати шляхи економічної праці, особливо ж хліборобської і промислової продукції в тих областях, для яких в даній місцевости відповідні умови

і при помочи центрального виділу давати почин господарсько-промисловим організаціям.

8) Кожна філія „Просвіти“ повинна держати постійного платного лектора, який при помочи членів філії закладав би і контролював читальні „Просвіти“, а також в означеніх днях подавав би членам читальні потрібні інформації, вислухував би їх домагання і передавав би їх до поалагодження виділові філії чи самому чи при помочи виділу центральному.

9) В кожному селі й містечку повинна бути читальня „Просвіти“, до якої повинна належати вся місцева українська інтелігенція з обовязком служення народові своїм знанням, одначе там, де селянство освідомлене, провід читальні треба оставити в руках селян.

10) Задача філії і лекторів не тільки дбати про просвітний рух по читальнях і разом з виділом читальні оживляти його цікавими викладами, аматорськими виставами, музикальними та декламаторськими ветернячними, але також звертати увагу на економічні потреби селата зааскоювати їх, даючи почин до господарської, промислової чи торговельної діяльности.

11) Читальні „Просвіти“ по містах повинні сполучати всю українську людність без огляду на соціальні ріжнїсти в одву цілість, щоб зазначувати її національну єдність.

12) Читальні „Просвіти“ повинні стояти в безперестаннім звязку з філіями, а філії з центральним виділом і секціями і так творити один нерозривний органічний звязок.

Після реферату д-ра Олесницького секретарь комітету д-р Колюба подав звідомлення з діяльности комітету і подав плян нарад секцій.

Опісля відчитано привітлія писемля і телеграми та проголошено ще кілька привітних промов.

Вкінці провідник зборів, заклавши збірний акт складом на пам'ятник Шевченкові у Києві, щоб таким чином означити національну єдність всього українського народу, закрав збори.

Того ж дня по полудні в шкільних залах філії української гімназії, яка міститься в „Народному домі“, почали свої наради секції: просвітної організації, гігієнічно-гуманитарної, рільничо-економічна і кооперативно-економічна.

лічезна зала була вся вповнена українською публікою. Вечір почався промовою д-ра Костя Левицького. Потім хор „Львівського Воля“ проспівав кантату Лисенка до слів Шевченка „Буть порога“. Після цього театр „Руської Бесіди“ дав виставу історичної драми Бориса Грінченка „Серед Бурі“. Закінчив виставу чудовий живий образ: апофеоз „Просвіти“.

Рівночасно з цєю виставою йшла в залі товариства „Яд Харузім“ друга вистава аматорського театру львівського „Сокола“. Після промови члена виділу „Просвіти“ д-ра Івана Брика відіграно драму Бориса Грінченка „Степовий гість“.

Після театру всі, хто тільки захавтив місце, зішлись в кафе ресторани „Народної гостиниці“, який на цей вечір був зачинений для посторонньої, неукраїнської публіки. Було так тісно, що й голки нікуди кинути. Біля стовпів позбїралися групи знайомих, балакаючи про ріжні справи. Потім почалися промови і пісні. Зібрано також на пам'ятник Шевченка. Аж після 2 год. вночі публіка почала поволі розоходитися.

20 января вранці й пополуночі радялись секції, а в год. 4½ в залі „Сокола“ в будинку „Дністра“ почалося загальне кінцеве засідання конгресу. Відчитано і прийнято революцій, ухвалені секціями. Виголошено ряд промовних промов, у яких вказувано на значіння конгресу. На це засідання явився і уніатський митрополіт граф Шептицький, заявляючи од імени духовенства готовність працювати для просвіти і економічного добробуту народу. Промова митрополита зробила гарне вражіння своїм тоном, у якому не було нічого церковно-клерикального. Та аже промова д-ра Евгена Озаркевича, який вітав митрополита од імени конгресу, містила в собі стільки ладау і ідополоккоства, що в результаті уніатський митрополіт зробив вражіння більш світського і прогресивного чолов'яз, ніж прогресивний доктор. З українськими національними піснями на устах публіка пішла походом з будинку „Дністра“ під будинок „Просвіти“, розходячися звідти додому.

Того ж дня увечері в ресторані Шталамілера галицькі українці гостині своїх гостей з російської України й Буковини. Тільки, на жаль, цеї гостині не з'організовано як слід, так що в ній ввади участь тільки нечисленні представники галицьких українців.

Так представляється в найзагальніших рисах хід першого українського просвітньо-економічного конгресу.

М. Лозинський.

Докладне поняття про нього можна буде собі виробити аж тоді, коли вийде окремою книпою докладне звідомлення про його праці.

Яке-ж значіння цього конгресу? Полишаючи на боці практичне значіння його праці, яке—сподіваюмося—приняється до більш планової і більш успішної діяльності на просвітнім і економічній полі,—хочемо тут звернути увагу на те загальне значіння, яке має цей конгрес для української справи. Те значіння лежить в тому, що на конгресі зішлись перший раз для нарад над творчою працею коло ширення просвіти і піднесення добробуту українського народу його представники з цілої української території без огляду на державні і політичні кордони. Українці галицькі, буковинські і російські (наші угорські брати через важкі політичні обставини від мадярських пануванням не могли взяти участі в конгресі) радялись спільно, зазначуючи тим національну спільність і єдність всього українського народу. Таке зближення представників народу, розлішеного державно-політичними кордонами і поставленого в неадекватні умови розвитку, має велике значіння для витворення спільної воім частям, загальнонаціональної культури.

І під цим оглядом—ми певні цього—конгрес зробив своє. Українці в Росії побачили зближкя працю своїх галицьких братів, познайомилися з її шляхами, способами і результатами, привидилися безпосередню тому огнищу, де довгі роки витворювалася українська культура на загальне національні потреби. Це обидві сторони невзначайно зближало, ардішло, що й не згадували делегати з російської України в усіх своїх промовах.

Бажаєм щоб тепер вони, маючи на свої послуги досвід своїх галицьких братів, повели справу просвіти і добробуту нашого народу в Росії швидче і успішніше, ніж це можна було зробити в Галичині, де треба було в усьому шукати шляхів і працювати при дуже невеликих засобах.

Загалом—не залполюючи очей на всі хибі конгресу (не ж був перший конгрес, а початок усе трудний!)—треба сказати, що він і був поважною маніфестацією українського національного руху на-зверх, перед чужими, і причиняється до внутрішнього скріплення українства—його свідомости і його творчої праці.

Замети. З лубенського пов. пові домляють, що там останніми днями випало снігу. Шляхи скрізь по закидані снігом і їздити та ходити селянам дуже трудно. Бувало, що од ваги снігу на повір'ях дамлялися оловки в селянських хатах. Погляд на к.п. залізницю через це часто дуже опізняються. Морозні трюхи спали а то доходили до 26° і доводилося припиняти навіть вчтня по школах.

3 Харківщини. Сумне весілля. Цими днями в с. Троянці, ахтирського пов., в одній семі справляли весілля. Вже після півночі похилимо лоді до-дому. Але другого дня ранком, уже пізенько, стали будити мо лодих, сподіваючися гостей, а вони не обиваються. Хтось з родичів ки нувся до їх, а вони вже й поспівали і в молодого руки холодні. Послали зараз за лікарем, хоча баби й не ра дили торомити молодих, бо вони мовляв, проспяться і сами встануть.. Тим часом лікарів більш як 2 годи ни довелось приводити молодих до пам'яті. Виявилось, що їх потребує певно хтось вкинув отрути в питво або страву, що стояла перед моло дим.

3 Херсонщини. Що читає Одеса? Од. Листок" подав відомості, скіль ки всього газет та журналів надход ить до Одеси поштою. Найбільше примірників іде газети "Нов. Время" (367) та польської "Dziennik Kijowski" (320); "Радя" всього надходить 36 примірників. З п'ятих київських га зет до Одеси надходить: "Кієвої Мисль" — 29, "Кієвлянина" — 19, "Кіє вских Вбстей" — 9. Чорносотенне "Вб че" далеко переважає десятки інших газет. Усіх же газет іде 54 нависька. Журналів усього надходить 184 на звиська. "Літературно-Наукового Вістника", між іншим, іде 16 примірник ів, порівнююче з іншим журналами наш український журнал не дуже стоїть позаду.

3 Кубані. Підручник для поліцей ских. Провидеться кандидатів началь ника кубанської області склав "Руко водство для изученія обязанностей нижних чиновъ городской полиціи". В цьому підручнику викладено до кладно правила чести та законно сти, яких і повинні додержуватися нижчі поліцейські у всяких випадках. "Руководство" затвердив п. началь ник області і як його буде видруко вано, то буде розіслано всім нижчим поліцейським. (Н. 3.)

Українці в Галичині.

Український народний університет. 20 январа відбулися в залі львівської "Руської Весіди" перші загальні збори "Товариства українських наукових викладів імені Петра Могили", що має на меті виконувати обов'язки народного університету. Т-во ставить собі метою ширити знання та просвіт ити серед народу. Засобами до цього мають йому служити: 1) наукові і популярно-наукові загально-доступні виклади, відчити, розмови і систематичні курси; 2) наукові і популярно наукові літературні і публіцистичні видання періодичні і неперіодичні; 3) загально-присутні бібліотеки і музеї. Мовою викладів, відчитів, ви давництва та діловості повинна бу ти українська. В деяких випадках т-во має право видавати книжки та робити відчити і іншими мовами, але це робиться виключно для того, щоб познайомити суспільство інших на родів з діяльністю його. Перші за гальні збори т-ва одкрив проф. О. Колеса, ініціатор якого воно й а сноване. В своїй промові він розка зав історію заснування т-ва, докладно зауважив на меті його та на тій ко ристі, яку воно мусть принести ук раїнському народові. Потім він авер нувся до делегатів з російської Укра їни, і вітаючи їх, як членів т-ва, ви словив надію, що ця нова галузь культурної праці зміцнить єдність та солідарність українського народу. Дію Колеса відповідала делегата з росій ської України, підкреслюючи в своїй промові радість, яку навіває на них великий успіх національного розвитку народу в Галичині. Потім розпоча лись вибори. Головою т-ва вибрано проф. Колесу, виділовими: д.д. І. Ко курда, І. Равоського, В. Левинько га, С. Рудницького і Томашівського заступниками виділових: д.д. Ф. Ко лесу, Мироновича і Гериневича, а до контрольної комісії—д.д. М. Волоши на і В. Вачиського. Потім була надз вичайно жвава дискусія про завдання нового т-ва і про ті засоби, яких воно має вживати, щоб досягти своєї мети. Голова т-ва між іншим повідомив присутніх, що фундатори вже зава дили подбали про те, щоб в най ближньому часі можна було розпоча ти у Львові відчити з усіх галузей науки. Збори закінчилися промовою голови т-ва, який висловив перекон авання, що праця нового т-ва піде гаразд і багато спричиниться тому, що український народ стане культур ним та думчим. Нехай заснування цього т-ва буде достойним закінченням великої народньої маніфестації з при воду сорокатського квітлею "Про світи" і нехай нам освічує шлях до культурно-національного посту пу і крайшої майбутності рідно го народу. 21 январа відбулися збори відділу товариств, де обгово рювалася програма діяльності т-ва та складено серію відчитів в Львові на февраль місяць. На 25 январа призначено відчити: проф. О. Колеса. "Погляд на історію української мови" і С. Рудницький: "Про нутро землі"; на 30 январа—В. Охримович: "Переміна в національній складі га личинської лідности в 2 половині XIX

іку"; на 1 февраль — О. Маковей: "Погляд на національно-культурний ровній буковинської України"; на 2 февраль—І. Раковський: "Дарвін і тарвізм"; на 8 февраль — С. Тома шівський: "Історія і її поняття"; на 15 февраль—В. Левинський: "Матерія її переміни". Рівночасно нове това риство розпочинає свою сімпатичну діяльність і в Перемишлі, де 25 ян вара, після вступного слова д-ра В. Загайкевича, відбуються відчит д-ра Івана Раковського: "Із тайн життя". Зостається побажати новому товари ству як найбільшого успіху в його діяльності. (Діло.)

До справи Січинського. Розглядали муть справу Мирослава Січинського топіру, певно, в марті місяці. Зараз Січинський студіює історію Англії і з листи до своєї сестри, п-ні Левиць кої, прохає прислати йому кілька книж ок про Англію. Лістується він таж і з своїм оборонцем, адв. Старо польським; крім того, в явниці він стриимує багато листів з усіх мість Галичини. Через те, що свідків на де руге розглядання справи покликано далеко більше, ніж першого разу, а також через те, що тепер даватимуть зної посвідчення спеціаліста-психіат ра, призначено на справу Січинського цим разом два дні. (Kurj r Lwowski).

На фонд імені Ол. Січинської для ш родих шкіл зібрано 5.426, 96 корон. (Діло.)

Українці в Америці.

Американський суд і справа Січин ського. 7 юнія відбулося польське віче а Времонд Тех, на якому мали обго ворити справу Мирослава Січинсько го. На зібрання вийшло чоловіка з 20 поляків, змобілізованих швіти тичними газетами і цілком перейави цією ідеєю польського стану posiadania. Замість того, щоб гаразд розглянути справу, вони почали несамовито ляга ти український нарід, звиняючи для цього таких виразів: "Gajdamaki", "Smierdzace Rusine", "Pasy drzew z Siczyjskiego" і т. н. На цьому зібранн ю було кілька українців і оден з них, д. М. Турляк, запротестував проти образ, що кидають на вільній землі українському народові, але це не по могло. Тоді д. Турляк поскаржився в суд. Обвинувачував американеця Henry Moherl, який в своїй промові, багатій на ілюстрації польської полі сики в Галичині, прохав присяжних суддів, як синів вільної землі Вашинг тона, щоб вони покляли край образам українському народові. "Український нарід,—сказав між іншим оборонець,—уживає різних засобів, щоб боро нитися проти нахабности польських ш оліністів, а коли легальні протести не допомагають, цей нарід береться до не легальних засобів. Це політика в Га личині під пануванням Польщі. Але ми, американці, не повинні довозити, щоб і на нашій землі оден нарід обра жав другий". По короткій нараді судді визнали обвинувачених поляків звинними і а образу українського на роду засудили їх на грошову кару 88 доларів 88 центів. (Діло.)

Почаївський з'їзд.

З'їзд уповноважених с. р. н. во лынської та сусідніх губ. постановив: "просити Державну Думу скоріше розглянути питання про допомогу малоземельним і безземельним, щоб таких селян наділено було на виплат земельно, скупшено селянським бан ком, по змові найближче до їх осло ти. Полекшита селянам попкуку всіх тих земель, що зараз продаються, ви робивши особливі вільноти для добу вання позичок а селянського банку. Заборонити іногороднім кулувати, арендувати і брати в заставу землю в півд-зах. краю, а також ліса, як га варварські винищуються євреями. Землю в першу чергу здавати в арен ду селянам. А тих руських, що явля ються підставними особами а боку євреїв при оренді у поміщиків зе мель, карати, як за підлог і шахрай ства. Казенні ліси, що лежать біля селянських садів, продати селянам, щоб припинити вічні суперечки і по ваи, які знесилиють народ, і полекши ти селянам користуватися в казенних лісах випасом, сухим деревом, гриба ми та ягодами. Просити правитель ства, щоб воно, видаючи позички се льянам з державного банку, цілило кредитові свідочтва не по номінальній їх вартості, а по курсу. Заснувати на Волині приватний селянський банк, щоб селяне мали змогу позичати в йому гроші на довгі строки і за не величкий процент для виплату за землю і на поліпшення свого госпо дарства. Ту частину селянської землі, яку захопили сусідні панн, треба по вернути попереднім її власителям, або заплатити її вартість. Просити правительство вжити заходів для то го, щоб селяне користувались сервіс нутними своїми правами в тому роз мірі, як показано в викупних актах. Руським чиншовикам, яких через не доповідченість їх зроблено орендатора ми, дати право викупити свою зем лю. Полекшити переселення для тих, хто хоче їхати на Сибір негайним ви даванням ходокм всіх потрібних для них документів і призначенням для переселення окремих поїздів без пе ресадок і великих задержок. Просити начальство, щоб селянський банк по магав переселенням продавати на дільну землю по дійсній ціні. Просити в правительства допомоги при за снуванні кредитових товариств, при найми, в кожній парафії, щоб селя нини легко можна було позичити грошей на хазяйські та земельні ну жди. Звести селянську землю, роски-

дану окремими волоками в багатьох місцях, до купи, в одрубні участки. Просити правительство збільшити ка ру злодіям, як тяжким бічам селяни на. Треба позакрити на селах школи". Після цих постанов йде ба гато постанов вищого характеру, на правлених спеціально проти євреїв, а якими православним заборонається навіть приятелювати. На менш харак терні для с. р. н. ті численні поста вни, що всіми силами стараються обороняти церковні школи та духо венство. (За "Ж. В.")

Економічне життя України.

"Квіточи". Після того, як металур гічні заводи порозумілися що до про дажу сортового й обручного заліза, картин на катеринодарським залізничному рапто во змінилась. Ціна, що в перших числах ноябра стояла коло 90 коп. франко за вод зі знижкою а приплат у 50 проц., в середині декабрия підскочила до 1 карб. фр. завод з поваими приплатами (обручне навіть до 1 карб. 5 коп.). Окрім того, ро шот 6-місячним векселем з дня одержання краму було замінено рошотом 4-місячним векселем з дня фактури. З першого январа ціни знов підскочили до 1 карб. за сортове й 1 карб. 10 коп. за обручне фр. т. Острівець, що виносить 1 карб. 28—38 коп. фр. Катеринодар на тих самих умовах виплату.

Велике замозелення. Головний уряд ру мінських залізниць оддав миколаївському пароходобудівельному заводові замовлення на приставку частин для сімнадцяти заліз нодорожних мостів. Замовлення одано миколаївському заводові через те, що йо го ціни були найнижчі проти ціи, вистав лених усіма чужоземними фірмами.

Вихід з общини. Одколи видано закон про вихід з общини, в Катеринославіни з приговорів сільських громад і з поста нов земських начальників закріпили за со бою надлі 62.452 господарів з 473.311 дес. землі. У тім числі вийшло з общини цілком 71 громада з 111.078 дес. землі. Прохачи про виділ землі до одного міс ца надіслано од 12.854 господарів з 105.029 дес.

Вивіз яєць і птиці з валківського пові ту. Вивіз яєць і птиці з деяких повітів Харківщини досягає величезної цифри. Одним з найбільш діяльних у цьому про мислі повітів являється валківський: за ми нулий рік з нього вивезено 121 январа яєць, на суму до 300.000 карб. і більше 128.000 штук птиці, на суму 38.000 карб. Продукти ці їдуть у Москву, Петербург і за кордон. У Валках є кілька складів, що скуповують яєця й птицю.

Скрута. Через зниження ціи і брак покупців на тютюну тютюнової плантатори Чернігівщини терплять великі втрати. Га дають, що з наступної весни площа тютю нової культури в губернії значно змен шиться.

Безробіття. На Харківським парово зобудівельнім заводі, за браком замовле нь, останніми часами зменшуються штати ро ботників. У чауноплавильні цеху робота вже стала, і робітників рошчitano. Не працю ють також котельний та ковальський це хи. Рошчитують робітників і в мідноплав ильн цеху. Кадри безробітних з кожним днем зростають. На залізнодоржних майстернях праця хоча й тягнеться цілий тиж дець—раніше працювали 4—5 днів на тижневі,—але зате на всі роботи зменше но рошчину од 10 до 50 проц. З мая або юня є дум-а знов працювати не більше 4—5 днів на тижневі.

Кооперативний рух. Розпочало свою діяльність цими днями хмілівське сільсько господарське т-во, роменського пов. (на Полтавщині).

Затвержено статут сільсько-господар ського т-ва в с. Василівці, полтавсько го пов.

3 життя „Провіт“.

У суботу, 31 січня, мають відбу тись надзвичайні збори „шкільно одекційної комісії київської „Провіти“. На порядку дня стоїть:

- 1) Остаточна редакція звідомлення за 1903 рік.
- 2) Влаштування в Курнівській і Демівській чайній вечірок, присвяча них Т. Г. Шевченкові.
- 3) Влаштування вечірок в клубі і т. інше.

Початок зборів в 7 1/2 год. вечора. Просити членів не спізнатися і при бути по змові в більшому числі.

3 життя вищих шкіл.

В київському університеті. За дозволом п. ректора університету сьогодні, 29 январа, в аудиторії № 8 од будувати збори студентів філологів цілого факультету, щоб поміркувати над впро яженням вечора на користь своїх товари шів та щоб обрати комісію для апоржен ня цього вечора.

В київському комерційному інституті. Вчора, 28 январа, відбулися загальні збори студентської української громад и інституту. Давала справоздання стара ра да громади, і відбулися вибори нової ради. Наслідки виборів такі. За голову обрано В. Галевича, його заступником—Богдан о-вича, писарем—Міхоського, скарбником—Євгена Сувчинського. Крім того вибрано 6 членів ради, та 3 члени ревізійної ко мисії. При обміркуванні будучої праці гро мадн постановлено звернутися до профе сорів українців та вчених, які є в Київі, з проханням прочитати кілька лекцій по національно-економічним питанням.

У харківському університеті. Українській студентській громаді хар ківського університету для побільшення матеріальних засобів пошало улаштувати вечірку в Малому театрі, з которого чистого прибутку було коло 80 карб.

На далі члени громади уже роблять знаходи коло влаштування Шевченківсько го вечора в Харькові. Цього вечора, здається, вже три роки не було в Харькові.

За кордоном.

АВСТРІЯ.

Скандал в австрійському парламенті. Довголітня боротьба чехів за рівні з німцями права їхньої мови в межах чеського королівства повинна була припинитися пі сля того, як парламент ухвалив урядовий законопроект про рівноправність мов. Про ге законопроект цей не задовольняв ні чехів, ні німців і боротьба між ними тепер знов розпочнеться з ще більшою силою. Що це буде іменно так— дуже добре показало останнє бурхливе засідання ав стрійського парламенту 5 лютого (нов. ст.) яке закінчилось закриттям парламентської сесії. Правительство зробило останню спробу провести свій законопроект, а проти цього вчинили обструкцію чехи.

Переповнена зала засідань і галерея для публіки вказували заздальгід на те, що буде „великий день“. Почалося з то го, що чехи потребували од міністра тор говлі, щоб він зрікся своїх образливих для чеського народу слів, які він сказав на попередньому засіданні. Міністр не схот ів взяти своїх слів назад. Тоді чехи ро почали обструкцію. Инструментовку „кош чаго концерту“ доповняли ще пожарна груба, цимбали і барабан. Музика, мовляв оди з слухачів, була дійсно пекельна.

В залі стояв халят, рев, гуркіт. Продажники декілька хвили, міністр президент Бінерт встав з свого кресла, по явом підійшов до президента і подав йому якусь бумагу. Після того весь кабинет вийшов з залі.

Президент тоді встав з свого місця і читає царський указ про закриття парла ментської сесії.

Депутати спокійно вислухали указ і з хвилини в залі була мертва тиша. Але враз чехи гукнули панславянський гімн: „Гей славіне!“. Німці, не бажаючи поступитися перед чехами, затягнули свій „Want am Rhein“; антисеміти з свого боку заспівали австрійський гімн, а соціалісти—робітничу пісню „Arbeit noch“.

Чехи, не вгаваючи, починають трубити, барабанити і в залі твориться щось неймовір не. Один депутат, повсварившись з другим, ударив його. Це було немов гаслом для бійки між чехами і німцями. Представники обох народів кидаються один на одного з кулаками, б'ються, душать, рвуть одлегу на своїому супротивникові і т. н. Найбільш запальних насилу пошало розвести.

Вохлять в залю пристави, і зала по троху спорожнюється.

Всі найгодовнічі партії постановили звернутися з цього приводу з маніфестом до народу, а соц. демократи заявляють: — Тепер загворить вулиця.

Можна сказати, що зараз в Австрії пану є повний політичний хаос. Все ж таки деякі депутати сподіваються, що сесія не забаром знов одкрється. Коли ж чехи знов зроблять обструкцію, то парламент буде знов закрито.

ТЕЛЕГРАМИ

(і останні вісти з газет).

Державна Дума.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Засідання почи нається в 11 год. 15 хв. ранку. Голово ю Хомяков. Оповідуються біжучі справи. На черзі розгляд питання про виправок законодатної пропозиції 103 членів Держ. Думи про одмін у смерт ної карі. Група з 30 членів пропо нує про передачу того внесення до ко мисії судових реформ. Для міркуван ня про „желательность“ можуть, згід но з наказом, записатися два промов ці. Записуються проти—Вулат, Шуль гин, Гегечкорі і Замасловський, а за—тільки Антонов. Предсідатель при знає неминучим кинути жеребок між чотирьма, що бажають промов ити проти. Першим промовляє Вулат, який замічає, що до мани фесту 17 октября смертних кар в Росії було дуже мало. Після 17 октября за три роки, по 17 окт. 1908 р., було покарано на смерть 2835 душ. Одні на смертної карі завжди і скрізь ви кладаха зменшення злочинств, що вважається смертю (вигуки справа: „А Клемансо“). Предсідатель прохає дати спокій Клемансо і не перегуку ватися. Вулат далі: Навпаки, смерт на кара нікого не лякає, лише ви кликає в елементах, „склонных к преступности“, змагання до геройства, змагання грати своїм життям і врешті приводить до вчянків, що караються смертю. Наука давню осудила смертну кару. В російській пресі тільки за останній час з'явилися ганебні вихвалювання карі, освяченої ніби євангелієм. Зая в, що смертна кара буде окасовано після того, як вузникється терор, згу чить цвинчно. Не можна ривіяти дер жаву з вбивцями. Державна не може бути росадником анархії. Внесок 30 членів про передачу питання в комі сию слід трактувати як образу Думі, бо хіба є такі, кому ця справа не ясна? Кожний, що має чути мораль ности, повинен сказати: смертну кару треба негайно окасувати. (О пл ески аліва. Далі буде).

Діяльність уряду та адміністрації. ПЕТЕРБУРГ, 27. Єп. Гермогена викликано в Петербург в справі Ілю дора, що відмовляється їхати в мн ському епархії.

Приказом градоначальника відда но від суду начальника адресного сто ла кн. Мещерського за марнотратство. Мещерського скинуто з посади.

ОДЕСА, 27. Ген. Каульбарс замі нив дном, що сидить в катериносла вській тюрмі, смертну кару на 20-літ ню каторгу.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Особливе по спра вях товариств і спілок присутствіє зареєструвало товариства: „Первий російській економіческой союз“, що має на меті агуртування робітників усіх категорій для поліпшення їхньо го добробуту. Для цього задумується взаїмне співробітництво членів „со юза“. В гурті фундаторів „союза“—Пурішкевич. Зареєстровано також то вариство літературного музею, що служитиме славою діяльності Л. Тол стого і вивчуватиме й росповсюджу ватиме його твори. Фундатори т-ва—Арсеньев, Максим Ковалевський і Ми хайло Стахович. Реєстрація цього т-ва дозволена з умовою, що фундатори внесуть до статуту вимоги присутствія.

3 парламентського життя. ПЕТЕРБУРГ, 28. Думська комісія по запитанням внесла на загальне зі браання доклад про заяву, що до апа нтання про діяльність Думбадзе. Фінасова комісія переглядає за конопроект про зміну положенія о налогах сть недвижимих імущество вь городах, посадах і мбстечках“, принята статі 19—63, одкинувши тіль ки ст. 50, що дає право міністрові фінансів скидати неаеагрошіві налоги. Обрахунок прибутків головного управління почт і телеграфів без од ми привіяла фінансова комісія а суму 86.358 024 карб. Обрахунок видатків збільшено на 635 325 карб. і уста новлено в сумі 56 421.373 карб.

Судові справи. ПЕТЕРБУРГ, 27. Слідча морська комісія викликала Алексеева (Врута) за свідка. Допитувано його цілу годину.

Сенат на підставі скарги адвоката Акацатова признав незаконним помі щення київського мліонера Куман ського в лікарню для божевільних і послав приказ про звільнення його відділя. Акацатов позиває родичів Куманського.

Відгуки азефіади. ПЕТЕРБУРГ, 27. Мировому судді в Петербурзі доведеться розв'язати пи тання: чи образливе привітє „Азеф“. Ця справа виникла підчас сварки двох комісіонерів, коли один налаєв другого „азефом“.

Краківські газети сповіщають, що цими днями відбувається в Кракові партійний суд товаришів над відомим письменником Вжозовським, що об винувачується за провокакторство. Го довий свідок—Вакай, спеціально при їздити на суд. Вжозовський обороня ться сам.

Труси та арешти. МОСКВА, 27. Сьогодні викрито друкарню соц-дем. партії на Красно прудній вулиці. В друкарні друкува лось „Рабочее Знамя“. Арештовано сім чиньовика Лебедева.

ТОМСЬК, 28. Арештовано соц-демокр. комітет з 16 душ. Захоплено печатки і листування.

Варшавські новини. САРАТОВ, 27. Губ. земське зі браання постановило видати 12000 карб. одній місцевій газеті, яка му сить за це подавати певні відомості про міське життя, освітлювати еко номічні і політичні справи і об'єдну вати погляди окремих шарів людо сти, що тримається державних осов і практичної роботи земств.

МОСКВА, 27. Губ. земське зібран ня постановило вийти з перестрахо вочної спілки.

Товариство взаїмного страхуван ня од огню закінчило рік з прибут ком 300000 карб.

Різні звістии. ПЕТЕРБУРГ, 27. В Курську без надійно захворів граф Дюрер.

КАТЕРИНБУРГ, 28. На роз'їзді „Орулика“ пермської залізниці роз билась два товарних поїзда. Не щаєтив а людьми нема.

ПЕТЕРБУРГ, 27. За сутки в сто личі захворіло на холеру 16, вмерло 4. СМІЛА, 28. (Од власного кореспон дента). Вчора четверо озброєних зр обили напад на Лебедевську економію Давидава. Тяжко поранено еконо мического стражника і кучера. Гра бажники, нічого не ввавши, втекли на економіческих коні.

За кордоном. ТЕГЕРАН, 27. В Рамті революціо нери спалили і обібрали будинок гу бернатора, якого, в чутка, вбито. Перидські козаки, сарбаз, тали шаевський хан Сердар-Ахмед, разом до ста душ, сховались в російському консульстві. В Тавризі розбито ре волюціонерів, город майже в руках ша хового війська. Готується воєнна експедиція проти бахтіярів.

Памятник Шопенові. У Варшаві 1 марта 1909 року відкрито буде пам'ятника славетному компо зи-тові Шопенові з нагоди столітніх роковин його народження.

Газета „Русская Ривьера“, що виходить в Ялті, вмістила в ч. 18 за цей рік статю Н. Чарова про поєві О. Олеса. Статя зветься: „Молодой украинский Ваянь“. Автор статі дуже прихильно оцінює твори нашо го талановитого молодого поета і ка же, між іншим: в його (поета) єсть свій шлях, широкій та ясний, який рідко хто має“.

В ч. 107 „Кубанського Курьера“, що видається в Катеринодарі, 22 ян вара був чималий критичний фелье тон І. Личка: „Молодой украин ской литературы“. М. Коцю бинский“.

Література, наука, умілість і техніка.

— Памятник Шопенові. У Варшаві 1 марта 1909 року відкрито буде пам'ятника славетному компо зи-тові Шопенові з нагоди столітніх роковин його народження.

Театр і музика.

Театр „Сооловоцький“.
Вішній сезон А. Чехова.
Ще добре заробляють ті, що свою скотинку мають.

Ще добре заробляють ті, що свою скотинку мають.
Возять хуру, в Херсонщині до г. Звенигородки, 35 верст по 3 коп. з пуда.

С. ПАВЛІВНА, вісницького пов. (на Поділлі).
Дуже багато наших людей напхали собі клопоту: обзавелися відомими купонами варшавських та ровенських фірм.

ХОЛМЩИНА. Тепер між нашим більшемш освіченим громадянством тільки й балакають—що про відокремлення Холмщини.

Литера.
А. С. Пивинська.
Ще 11 жовтня 1908 р. в Юрєві померла, як пише „Т. і Риск“, відома українська артистка Олександра Севастіянівна Пивинська.

С. ДРАБОВ, золотонішський пов. (на Подллі).
„Де тонко, там і рветься“—гірко жартують наші селяне, бо справді вісім цього року якраз надзвичайно тяжка.

ДОПИСИ.
(Од власних кореспондентів).
ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ ПОВІТ.
Дуже скрутно приходиться цією зимою бідним людям, які не мають в запасі свого хліба та топива.

„ДИЛО“.
Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5 год. по полудні.
ПЕРЕДПЛАТА НА „ДИЛО“:
в Австрії: на рік 32 кор., на пів-року 16 кор., на міс.—2 кор. 70 сот.

Всячина.
Нашій редакції з чигиринського повіту (на Київщині) прислали лист, який своїм змістом цілком підходить до „всичини“.

Листування редакції.
Львів. В. Куцак.
Після цього ми пишемо: „Сльфователю імпульс кь составленію приговора Сосновського селянского схода общества крестьянъ обь удаленіи меня изъ среды тастого общества осуществился абсолютно и единственно по факції какихъ то членов оного, оказавшихся мизантропами, подверженными раздражіи и иллюзіи по своей нервозности.“

Од редакції.
Нас просять надрукувати жертви, зібрані на пам'ятник Шевченкові Олександром Саковським по підписаному листу підольської губерської земської управи за № 191 в г. Проскуріві (под. губ.).

Справочний одділ.
Календарні відомости. Четверг, 29 января.
Свчч. Ігнатія Богоносія, пр. Лаврентія Печерського.

Оповідстки.
КУПУЮ стародавні монети Росії. 2000 р. за монету.
Доклад. Каталог виласла за 56 к. (можна марк.).
Адрес: Ровно, Вол. г. Почт. ящ. 46, Грінфельд. 10-623-5.

Дуже гарні листовні картки.
Туди і красива з різної місцевости Тараса Шевченка, 3 с. Керилівки, Моринці, Вільшани і инш. Картки фотогравію роботи чепурно виконані.

„ДИЛО“.
Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5 год. по полудні.
ПЕРЕДПЛАТА НА „ДИЛО“:
в Австрії: на рік 32 кор., на пів-року 16 кор., на міс.—2 кор. 70 сот.

У ХАРЬКОВІ передплатувати купувати нарізно „Раді“ можна в книгарні Іоансона, по Московській вул. р-22-51

У ЖИТОМІРІ передплатувати і купувати нарізно „Раді“ можна в книгарній В. Савицького, Бердичівського вул. р-21-28

ВИДАВНИЦТВО „УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ“
видало такі книжки:
1. Гр. Шерстюк. Українська граматики для школи. Частина I . . . 20 к.

Склад видання в Києві, в українській книгарні—Безаківська № 8; і в книг. Л. Н. Вістника, В. Володимирська № 28. 0-69-9

Видавництво „ЧАС“ у Києві.
Вийшла з друку і продається ТРЕТЯ СЕРІЯ КНИЖОК ДЛЯ НАРОДУ
№ 21.—О. І. Юрєвич. Непорозуміння (з мал.) . . . Ц. 2 к.

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
БУВШ. РЕД. «КІЕВ. СТАР.»
(у Києві, Безаківська ул. ч. 8.)
Продаються ось які нові українські книжки.
Андрєв Л. Лубов до ближнього. Жарт в 1 дії. Київ, р. 1909 ц. 10 коп.